

ชื่อโครงการ: สร้างแผนที่จริยศาสตร์
รหัสโครงการ: RDG54H006
หัวหน้าโครงการ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชานูณรงค์ บุญหนุน
 ภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ระยะเวลา: 1 ปี 6 เดือน (ตั้งแต่ 18 เมษายน 2554 – 17 ตุลาคม 2555)

ในสังคมไทยปัจจุบัน มีการรณรงค์เรียกร้องด้านคุณธรรมจริยธรรมกันมาก นับตั้งแต่ในปี พ.ศ. 2553 คุณธรรมจริยธรรมได้กลายเป็นวาระแห่งชาติ รัฐได้ทุ่มเทงบประมาณมหาศาล เพื่อผลักดันกระบวนการที่จะส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกิดสำนึกเชิงคุณธรรมจริยธรรมขึ้นมาหลายแนวทาง โดยมีศูนย์คุณธรรมหรือสมัชชาคุณธรรม (ที่ก่อตั้งขึ้นโดยการสนับสนุนของรัฐ) เป็นแกนหลักในการดำเนินกิจกรรมด้านนี้ วิธีการที่ใช้เพื่อรณรงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมดังกล่าว นั้น ได้ฉายให้เห็นแนวความคิดที่สำคัญประการหนึ่ง กล่าวคือ ความเข้าใจว่า “คุณธรรมจริยธรรม” เป็นสิ่งที่ “สำเร็จรูป” “เข้าใจง่าย” สามารถใช้ “อำนาจนำ” เพื่อให้เกิดการถือปฏิบัติตามคุณธรรมจริยธรรมที่รัฐต้องการ

ในมุมมองเชิงปรัชญา คุณธรรม-จริยธรรม มีมิติที่ซับซ้อน ไม่ใช่เรื่องสำเร็จรูปที่ง่ายต่อการหยิบฉวยมาใช้ในทันทีที่เราต้องการจะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้คนในชาติ การมีคุณธรรมจริยธรรมนั้น โดยตัวมันเอง สัมพันธ์กับชีวิตปัจเจกบุคคลผู้ซึ่งต้องการจะมีชีวิตที่มีจริยธรรม เนื่องจากว่าเป้าหมายของการมีคุณธรรมจริยธรรมคือการแสวงหาชีวิตที่ดีหรือชีวิตที่มีความสุข วิธีการที่จะไปสู่เป้าหมายดังกล่าวจึงอาจมีหลากหลายวิธีด้วยกัน เมื่อมองในอีกมุมหนึ่ง การจะมี “คุณธรรม-จริยธรรม” นั้น น่าจะมาจากการพัฒนาวุฒิภาวะทางศีลธรรม (moral maturity) ของพลเมือง โดยเริ่มต้นจากการพัฒนาความเข้าใจของเราเกี่ยวกับที่มาที่ไปของคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการศึกษาทำความเข้าใจจากคลังสมบัติทางปัญญาของมนุษย์

โครงการวิจัย “สร้างแผนที่ทางจริยศาสตร์” ภายใต้ชุดโครงการ “เวทีวิจัยมนุษยศาสตร์ไทย” โดยการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการคือ 1) พัฒนาบทความวิจัยที่อธิบายฐานความคิดทางจริยศาสตร์เกี่ยวกับการมีสติ การใช้เหตุผลยับยั้งชั่งใจ การต่างตอบแทนทางศีลธรรม ความกตัญญู การเคารพยอมรับ ความเป็นอื่น และสถานะทางศีลธรรมของครอบครัว 2) สร้างแผนที่จริยศาสตร์ที่มีบทสังเคราะห์สะท้อนภาพแนวทางทางศีลธรรม (moral approaches) ที่หลากหลายในพุทธศาสนา ปรัชญาขงจื้อ และปรัชญาตะวันตก

ผลการศึกษาประกอบด้วยบทความวิจัยทั้งหมด 7 เรื่อง ได้แก่

1. “สถานภาพทางศีลธรรมของครอบครัวในทัศนะของพุทธศาสนา” ของชาญณรงค์ บุญหนุน งานวิจัยนี้ให้ความสนใจเรื่องรากฐานที่มาของ “คุณธรรม-จริยธรรม” ในครอบครัวที่ถูกเน้นย้ำผ่านคำสอนเรื่อง “บุพการี-กตัญญูตเวที” เพื่อชี้ให้เห็น “สถานภาพทางศีลธรรม” (Moral status) ของครอบครัวในมุมมองของพุทธศาสนา กล่าวคือ ในทัศนะของพุทธศาสนา ครอบครัวมีคุณค่าอย่างไรต่อชีวิตปัจเจกบุคคล ชุมชน สังคมและรัฐ เพราะเหตุใดการปฏิบัติกตัญญูต่อบิดามารดาจึงเป็นพันธะทางศีลธรรม (Moral obligation) ที่แม้บรรพชิตผู้สละบ้านเรือน พระอรหันต์ผู้อยู่เหนือโลกแล้วจึงไม่อาจปฏิเสธได้

2. “คุณธรรมความกตัญญูในจริยศาสตร์ขงจื๊อ” ของศรัญญา อรุณขจรศักดิ์ งานวิจัยนี้มุ่งทำความเข้าใจความหมายและลักษณะแก่นแกน รวมทั้งวิเคราะห์หาเหตุผลเชิงบรรทัดฐานของคุณธรรมความกตัญญู โดยเสนอว่าจริยศาสตร์ขงจื๊อใช้กระบวนการเห็นพ้องยอมรับด้วยการใคร่ครวญพินิจ (Reflective Endorsement) เพื่อยืนยันที่มาของคุณค่าและความเป็นบรรทัดฐานของคุณธรรมความกตัญญู งานวิจัยนี้ได้แย้งว่าการอ้างปัญหาแห่งฟ้าหรือธรรมชาติของมนุษย์ มิอาจมีพลังเชิงบรรทัดฐานตราบใดที่ปัจเจกบุคคลมิได้ยอมรับด้วยการใคร่ครวญพินิจถึงคุณค่าและความสำคัญของบิดามารดาในการมีชีวิตที่ดีของตน และยอมให้ความรักในบิดามารดาโดย “ธรรมชาติ” นั้นชี้นำการปฏิบัติในชีวิต การที่จริยศาสตร์ขงจื๊อเปิดพื้นที่ให้บุตรสามารถจัดลำดับว่าบุคคลและสิ่งใดมีคุณค่าในชีวิตของตน ทำให้อธิบายได้ว่าการที่บุตรเชื่อฟังด้วยความเคารพหรือทดแทนบิดามารดาอย่างสุภาพนั้น มาจากอัตตานิยามของบุตรที่ยอมรับใคร่ครวญพินิจให้บิดามารดามีคุณค่าลำดับต้นในชีวิตของตน นอกจากนี้ เนื่องจากการให้คุณค่ากับบุคคลใดสะท้อนการตระหนักรู้และให้คุณค่ากับอัตลักษณ์แห่งความเป็นมนุษย์ด้วย ดังนั้น การที่ปัจเจกบุคคลและสังคมเห็นพ้องยอมรับให้ความกตัญญูเป็นคุณธรรมที่สำคัญสุดทั้งในแง่การพัฒนาจริยธรรมและการสร้างสังคมที่กลมเกลียว จึงหมายความว่าผู้คนเห็นพ้องยอมรับว่าควรพัฒนาอัตลักษณ์ความเป็นมนุษย์และการมีชีวิตดีในแบบใด รวมทั้งคุณธรรมใดที่สะท้อนอัตลักษณ์ดังกล่าวได้เหมาะสมที่สุด ด้วยเหตุนี้ ความกตัญญูในจริยศาสตร์ขงจื๊อจึงมีพลังเชิงบรรทัดฐาน (normative force) อย่างยิ่ง

3. “ศีลข้อห้า: สติกับพุทธจริยศาสตร์” ของไพรินทร์ กะทิพมราช งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาความหมายและบทบาทความสำคัญของมโนทัศน์เรื่อง “สติ” ในฐานะที่เป็นเหตุผลสำคัญของการบัญญัติศีลข้อที่ 5 ซึ่งนอกจากจะทำให้เข้าใจคำสอนเรื่องสติและศีลข้อนี้ชัดเจนยิ่งขึ้นแล้ว ยังน่าจะช่วยให้เราเข้าใจระบบพุทธจริยศาสตร์ในภาพรวมชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย

ผลของการศึกษามโนทัศน์เรื่อง “สติ” ในเบื้องต้นพบว่าสติหรือการระลึกได้นี้จะทำงานผ่านบทบาท 2 ประการ ตามความสัมพันธ์กับปัญญา ได้แก่ “บทบาทของสติในขบวนการพัฒนาปัญญา” และ “บทบาทของสติในขบวนการใช้ปัญญา” การระลึกได้นี้จึงต้องมาคู่กับปัญญาเสมอถึงจะเรียกได้ว่าเป็น “สัมมาสติ” ด้วยเหตุนี้เมื่อปัญญามี 2 ระดับ คือ “โลกียปัญญา” และ “โลกุตตรปัญญา” สัมมาสติจึงมี 2 ระดับด้วย ได้แก่ “สัมมาสตรระดับโลกียะ” และ “สัมมาสตรระดับโลกุตระ” สติทั้ง 2 ระดับนี้จะแสดงบทบาทของตนในบริบท “จริยธรรมส่วนตัว” และ “จริยธรรมเชิงสังคม” แตกต่างกันไป กล่าวคือ จริยธรรมส่วนตัวจะมีพื้นที่ให้สติแสดงบทบาทครบทั้ง 2 ระดับ ส่วนจริยธรรมเชิงสังคมจะมีพื้นที่ให้สติได้แสดงบทบาทเฉพาะสตรระดับโลกียะเท่านั้น

พิจารณาต่อไปเฉพาะในข้อที่ 5 พบว่าพฤติกรรมการดื่มน้ำเมาถือว่าผิดศีลในทุกกรณี แต่อาจจะผิดบาปไม่เท่ากันในทุกกรณี และเงื่อนไขสำคัญของการผิดบาปมากน้อยหรือไม่อย่างนั้น คือระดับของการทำลายสติ จนอาจนำไปสู่การเบียดเบียนตนเองและผู้อื่นได้ในที่สุด ดังนั้นสติในฐานะเหตุผลเบื้องต้นของการบัญญัติศีลข้อนี้จึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากทั้งในบริบท “จริยธรรมส่วนตัว” และ “จริยธรรมเชิงสังคม” แต่อย่างไรก็ตามในท้ายที่สุดแล้ว ในเชิงปฏิบัติ พุทธศาสนายืนยันอย่างชัดเจนว่าสติทั้ง 2 บริบทต้องอาศัยเกื้อหนุนกันในการขบวนการพัฒนาชีวิตมนุษย์ เพื่อบรรลุอุดมคติสูงสุดของพุทธศาสนา ซึ่งก็คือการดับทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง

4. “*Prohairesis*: สิ่งที่ยืนอยู่กับเราและชีวิตที่เป็นสุขในจริยศาสตร์ของเอพิคเตตัส” ของสุภัทวดี อมาตยกุล งานวิจัยนี้ศึกษาวิเคราะห์ธรรมชาติและบทบาทของมโนทัศน์ *prohairesis* ในจริยศาสตร์ของเอพิคเตตัส นักปรัชญาสโตอิกยุคเฮลเลนิสติก และแสดงให้เห็นว่าเอพิคเตตัสใช้ *prohairesis* เพื่อบ่งถึง “เจตจำนง” อย่างเป็นระบบครั้งแรกในปรัชญาตะวันตก ในทัศนะของเอพิคเตตัส *prohairesis* เป็นสิ่งเดียวที่ยืนอยู่กับเราอย่างแท้จริง เป็นทั้งเงื่อนไขจำเป็นและเงื่อนไขเพียงพอสำหรับการเข้าถึงความสุขและชีวิตที่ดี เป็นแหล่งของความดีและความชั่ว และเป็นแก่นแท้ของตัวตนของเรา งานวิจัยนี้เริ่มต้นด้วยการศึกษา มโนทัศน์ *prohairesis* ในจริยศาสตร์ของอริสโตเติล เพื่อเปรียบเทียบกับจริยศาสตร์ของเอพิคเตตัส จากนั้นศึกษาวิเคราะห์ *prohairesis* ในจริยศาสตร์สโตอิกของเอพิคเตตัสในฐานะเป็น “เจตจำนง” ของจิตที่เป็นเอกภาพ และทำงานโดยการตัดสินใจอย่างถูกต้องเหมาะสมบนรากฐานของการแยกแยะระหว่าง “สิ่งที่ยืนอยู่กับเรา” กับ “สิ่งที่ไม่ได้ยืนอยู่กับเรา” สุดท้ายแสดงให้เห็นว่า *prohairesis* ที่ดีนำไปสู่ชีวิตที่เป็นสุขหรือชีวิตที่มีความสงบนิ่งของจิตใจอย่างไร

5. “การต่างตอบแทนทางศีลธรรมในจริยศาสตร์ขงจื๊อ” ของสุวรรณา สถาอานันท์ จริยศาสตร์ต่างตอบแทนเป็นจริยศาสตร์ที่ดำรงอยู่ตรงกลางระหว่างการถือเอาโดยพลการ การขกชิง และรับสิ่งดีอย่างเห็นแก่ตัว และการให้ เสียสละ หรือมีเมตตาอย่างไร้ขอบเขต งานวิจัยนี้ศึกษาจริยศาสตร์ต่างตอบแทนในปรัชญาขงจื๊อโดยวิเคราะห์จริยศาสตร์ต่างตอบแทนในพื้นที่ชีวิต 4 พื้นที่ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดา-บุตร เพื่อน-เพื่อน ผู้ปกครอง-ขุนนาง-ประชากรราษฎร และความสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าต่างวัฒนธรรม งานวิจัยพบว่าการจัด ระบบจริยศาสตร์ต่างตอบแทนตั้งแต่ความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิด ถึงความสัมพันธ์กับคนแปลกหน้าต่างวัฒนธรรม คือการสร้างและพัฒนาพลังต่างตอบแทนทางศีลธรรมให้เป็นรากฐานแห่งสังคมอุดมคติในปรัชญาขงจื๊อ ความเป็นไปได้ของชีวิตที่ดีของผู้คนพัฒนามาจากการสร้างประธานทางศีลธรรม (moral subject) ผู้สามารถเป็นทั้งผู้ให้ ผู้รับ และผู้ตอบแทน อย่างเหมาะสมและรื่นรมย์

6. “ความสัมพันธ์แบบพบหน้าค่าตาในฐานะเงื่อนไขทางจริยศาสตร์ตามทัศนะของเอมมานูเอล เลวีนาส” ของคงกฤษ ไตรยางศ์ ตามมุมมองของเอมมานูเอล เลวีนาส ขนบปรัชญาตะวันตกที่ตกอยู่ในกรอบของภววิวิทยา อันรวมถึงจริยศาสตร์ที่เริ่มต้นด้วยการยึดเอาอัตตาเป็นศูนย์กลาง (egology) การทำเช่นนั้นทำให้สิ่งอื่นๆ รวมทั้งคนอื่นตกอยู่ในกรอบขององค์รวมผ่านการสร้างอัตลักษณ์ของตัวเอง (self-identity) เลวีนาสเห็นว่า การลดทอนความเป็นอื่นของคนอื่นอยู่ในกรอบของความเป็นตัวตนเดียวถือเป็นความรุนแรง เขาจึงตั้งคำถามกับความหมายของจริยศาสตร์และให้ความหมายของจริยศาสตร์แบบใหม่ที่ไม่ได้มุ่งเน้นการสร้างบรรทัดฐานการกระทำ นั่นคือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวฉันกับความเป็นอื่นสัมบูรณ์ ซึ่งมีรูปธรรมคือความสัมพันธ์แบบพบหน้าค่าตา (face-to-face relation) ในความสัมพันธ์ดังกล่าวคนอื่นเรียกร้องหรือสั่งฉัน โดยที่ตัวฉันจะต้องตอบสนอง (respond) ต่อคำเรียกนั้นโดยที่มีอาจเลี่ยงได้ การตอบสนองนี้มีความเชื่อมโยงกับความหมายของคำว่า ความรับผิดชอบ (responsibility) ด้วย บทความนี้มุ่งแสดงให้เห็นว่า ความสัมพันธ์แบบพบหน้าค่าตาเป็นเงื่อนไขทางจริยศาสตร์ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง กล่าวคือ การสัมพันธ์และตอบสนองต่อ “ผู้อื่น”

7. ““ความเคารพยอมรับ” ในปรัชญาของปอล ริเกอร์” ของปกรณ สิงห์สุริยา เมื่อมีการนำเสนอให้ความเคารพยอมรับเป็นทางออกต่อปัญหาความเป็นอื่นซึ่งทำให้เกิดคนชายขอบและผู้ถูกกดขี่ คนมักเข้าใจว่าความเคารพยอมรับดังกล่าวมีรากฐานอยู่ในความยุติธรรม อย่างไรก็ตาม ปอล ริเกอร์โต้แย้งว่าความเป็นอื่นยังคงอยู่แม้ในระบบความยุติธรรมที่สมบูรณ์ เราจำเป็นต้องเดินทางตามสิ่งที่ริเกอร์เรียกว่า “เส้นทางแห่งความเคารพยอมรับ” เพื่อที่จะค้นพบความเคารพยอมรับประเภทที่สามารถแก้ไขปัญหาได้

อย่างแท้จริง ภายในกรอบการทำงานของเศรษฐกิจแห่งของขวัญ ริเกอริวิเคราะห์ในรายละเอียดซึ่งความคิดเรื่องความเคารพยอมรับร่วมกัน อันเป็นความเคารพยอมรับที่แท้จริง โดยกระทำไปพร้อมกับอาศัยมโนทัศน์สำคัญอื่นๆ เช่น ความโอบอ้อมอารี ความให้อภัย ความรับผิดชอบ การแปล และเรื่องเล่า

ทั้ง 7 บทความนี้เป็นการศึกษาอย่างไต่ตรองในประเด็นเกี่ยวเนื่องกับคุณธรรมจริยธรรม โดยให้ความสำคัญต่อบริบททางสังคม วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์อันเป็นที่มาของมโนทัศน์และแนวปฏิบัติทางจริยธรรมและคุณธรรมตามแนวคิดนั้น ๆ คาดว่าบทความวิจัยเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงวิชาการด้านปรัชญาและจริยศาสตร์ รวมทั้งแนวทางในการให้การศึกษาด้านคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย

คำสำคัญ: แผนที่ยุทธศาสตร์/ ปรัชญาขงจื้อ/ ปรัชญาตะวันตก/ พุทธศาสนา

Title: Mapping Ethics

Code Number: RDG54H006

Director: Assistant Professor Dr. Channarong Boonnoon
Department of Philosophy, Faculty of Arts, Silpakorn University

Duration: One year and six months (From April 18, 2011 to October 17, 2012)

In the present Thai society, campaigns for morality are on the rise. Since 2010, morality has figured on the national agenda. The Government has allocated huge budgets in order to mobilize diverse processes to promote or support moral awareness. Established with the Government's support, the Moral Promotion Center is the pivot of the various moral campaigns. Major presuppositions revealed in these campaigns are that morality is ready-made, obvious and unproblematic, and exercises of authorities can lead people to comply with morality as prescribed by the Government.

From the philosophical perspective, morality is complex and, not simply ready at our disposal when we need to develop morality in people in the country. Morality is, in itself, related to the lives of individuals who desire a moral life. Since a good or happy life is the goal of morality, paths towards this goal can be diverse. From another perspective, moral awareness and moral actions develop from moral maturity, which begins in the development of understanding about the nature of morality through learning from the intellectual treasure of humanity.

This research project, "Mapping Ethics," under the cluster, "Thai Humanities Research Forum," was created with support of the Thailand Research Fund (TRF). Its two main objectives are (1) to develop research papers that explain foundations of ethics i.e. mindfulness, rational self-control, reciprocity, filial piety, recognition, alterity and the moral status of the family; and (2) to draw a map of ethics based on the synthesis of diverse moral approaches in Buddhism, Confucianism and Western philosophy.

Results comprise seven papers as follows.

1) *"Moral Status of the Family in Buddhism"* by Channarong Boonnoon: This research aims to study the moral status of the family in Buddhism, based on *The Tipitaka*, especially *Suttanta Pitaka*, the commentaries, and other literature. The early Buddhist teaching of "previous benefactor – grateful person" is explained within the framework of family relationship. The key questions are: In Buddhist perspective, what is the importance of the family in individual life, community, society and state? Key analysis addresses the question why the obligation to express gratitude towards parents is undeniable even for monks who have abandoned their family life.

2) *"Filial Piety (xiao) in Confucian Ethics"* by Sarinya Arunkhajornsak: This research aims to conceptualize the virtue of filial piety (*xiao*) and discuss normative reasons of this virtue in early Confucian ethics. This research proposes that the source of value and normative claim of filial piety in early Confucian ethics could be explained by a process of "reflective endorsement". This article argues that the assertion of authority from mandate of heaven (*tianming*) or human nature of filial love can be normative when one reflects on and endorses the value of the parents in one's life and thus making it "good", and then allows oneself to be guided by "natural" affection. Moreover, filial son and daughter in Confucian ethics have moral autonomy to govern themselves by authority from their reflection on placing value upon a person or thing in their life. Therefore, when one respectfully follows or gently remonstrates with the parents, the normative reason of such filial practices could be explained that one endorses the parents to be a "priority" in one's life. According to reflective endorsement theory, our identities including human identities give rise to our obligation to any person or thing we place value. Thus, when individuals and people in community collectively endorse filial piety as the most important virtue in moral cultivation and social harmonization, this means that they also endorse what kind of human being and good life should be developed, including what appropriate virtue should be cultivated for expressing human identities. For this reason, filial piety in Confucian ethics has a strong normative force.

3) *"Confucius' Ethics: An Ethics of Reciprocity"* by Suwanna Satha-anan: Ethics of reciprocity exists in the middle between two extremes, namely, Egoism which aims to gain, to lay claim, and to receive the good solely for selfish purposes; and Extreme Altruism which aims to give, to sacrifice and to execute forgiving kindness without limit. This research offers a study of the ethics of reciprocity in the philosophy of Confucius by analyzing this ethical principle in 4 areas of life, namely, relationships between father and son, friend and friend, ruler-officials and the people, and strangers or people of different cultures. This work argues that Confucius' "systematic" ordering of reciprocity in these four areas of life, from the most intimate in the family to the most remote of the strangers indicates an ethical project of creating and developing the power of generalized moral reciprocity as a basis for the ideal society. The very possibility of a good life originates from the creation of a moral subject who can be a giver, a receiver and a reciprocator in a "right" and joyful way.

4) *"The Fifth Precept: Sati (Mindfulness) and Buddhist Ethics"* by Pairin Katipommarat: This research aims to study the meaning and the important role of the concept of "Sati" (Mindfulness) as the last of The Five Precepts. This article not only offers a more articulated understanding of Sati, it also gives insights into Buddhist ethics in general.

The concept of "Sati" or mindfulness and awareness has two roles related to Paññā (wisdom), i.e. "the role of Sati in the cultivation of Paññā's" and "the role of Sati in the practice of Paññā's." To be called "Sammāsati" (Right mindfulness), this awareness must always be coupled with Paññā. There are two levels of Paññā, namely "Lokiya-paññā" and "Lokuttara-paññā," hence, also, there are two-levels of Sammāsati, i.e. "Lokiya-Sammāsati" and "Lokuttara-Sammāsati." These two levels of Sati reveal themselves differently in the contexts of "Personal ethic" and "Social ethics." The analysis of this paper suggests that "Personal ethics" contains both levels of Sati, while "Social ethics" contains only Lokiya-Sammāsati.

Considering in The Fifth Precept, this paper argues that consuming liquor is "sinful" in all cases although it varies in terms of intensity of sin. An important criterion to discern a sin is that the reduction of mindfulness makes it easier to hurting yourself and, eventually, to others. In

this way, mindfulness, as the basic reason behind the establishment of The Fifth Precept, is important in both spheres of "Personal ethics" and "Social ethics." Nonetheless, Buddhism confirms that both forms of mindfulness are necessary and both enhance the development of human life to achieve the highest ideal of Buddhism, namely, the complete cessation of suffering.

5) "*Prohairesis: Things that are 'up to us' and the happy life in Epictetus' ethics*" by Supakwadee Amatayakul: This research investigates the nature and role of *prohairesis* in the ethics of the Stoic philosopher Epictetus, and argues that he uses *prohairesis* to refer to "volition" systematically for the first time in the history of Western Philosophy. To Epictetus, only *prohairesis* is entirely up to us, is both the necessary and sufficient conditions for the attainment of happiness and the good life, is the source of goodness and evil, and is a person's true identity. This research begins by investigating *prohairesis* in Aristotle's ethics in order to compare with Epictetus' use of the concept, and analyzes *prohairesis* in Epictetus' ethics as "volition" of a unified soul, which operates through correct and proper judgments on the basis of the distinction between things that are and are not "up to us." It concludes by showing how a good *prohairesis* leads to the attainment of a life of happiness or imperturbability.

6) "*Emanuel Levinas on Face-to-Face Relation as a Condition for Ethics*" by Kongkrit Traiyawong: From Emmanuel Levinas' perspective, Western philosophical traditions fall under ontology including ethics which takes egology as a starting point. Consequently, other things and other person fall under ontology through the constitution of self-identity. According to Levinas, reducing the otherness of other persons into sameness is regarded as violence. He attempts to radically question the meaning of ethics in the normative sense. Levinas provides a specific meaning of ethics, that is, ethics as the relation between the "I" and the "Absolute Other" of which a concrete manifestation is in a 'face-to-face relation'. In that relation the other person demands or commands me that the "I" have to respond. This is the link between response and responsibility, in other words, it is an ability to respond. This article aims to argue

that the 'face-to-face-relation' is a condition for ethics in real life situations, namely how to relate to and respond to the others.

7) *"Recognition in Paul Ricoeur's Philosophy"* by Pagorn Singsuriya: When recognition is proposed as the solution to the problem of otherness, which leads to marginalization and exclusion, it is usually understood as being rooted in justice. However, Paul Ricoeur argues that otherness remains even in the perfect system of justice. We need to travel through what he calls, "the course of recognition," in order to discover the kind of recognition that can really do the job. With the economy of the gift as framework, mutual recognition—the true recognition—is delineated along with other important concepts e.g. hospitality, forgiveness, responsibility, translation and narrative.

These papers illustrate different ethical approaches and offer reflections on the various issues, based on social, cultural and historical contexts in which the ethical concepts and practice were originated. It is hoped that these papers would offer significant contributions to religion and moral education in the Thai society.

Keywords: Mapping Ethics/ Confucian Philosophy/ Western Philosophy/ Buddhism